

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **113063** (13) **U**
(51) МПК (2016.01)
B01J 2/20 (2006.01)
A23K 30/00

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

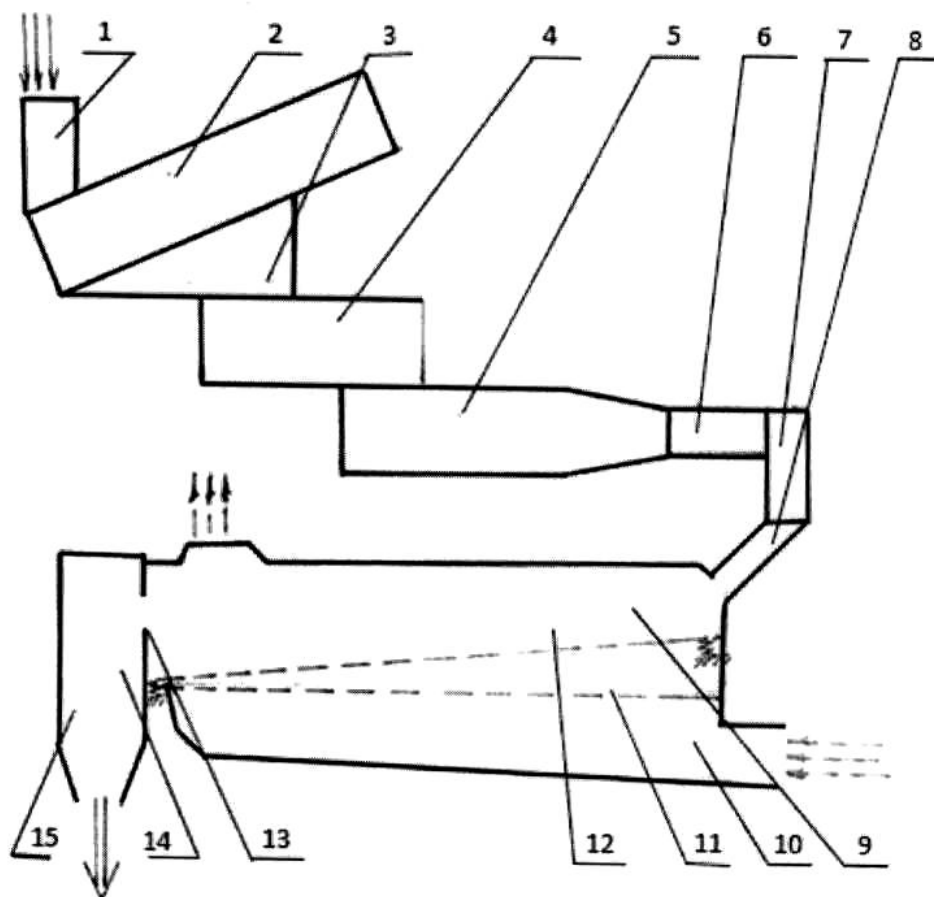
(21) Номер заявки: u 2016 06977	(72) Винахідник(и): Карманов Віктор Васильович (UA)
(22) Дата подання заявки: 29.06.2016	(73) Власник(и): ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, Бериславське шосе, 24, м. Херсон, 73008 (UA)
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 10.01.2017	
(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 10.01.2017, Бюл.№ 1	

(54) ЛІНІЯ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ГРАНУЛ З БІОМАСИ

(57) Реферат:

Лінія для виробництва гранул з біомаси включає живильний бункер з системою подачі сировини, пристрій для пресування та формування, гранулятор, котрий складається з корпусу із встановленою в ньому матрицею з фільтрними отворами, ніж для відрізання гранул, а також обладнання для сушіння, охолодження гранульованої маси та відділення гранул від пилу. В грануляторі встановлено динамічний шнек гвинт, який обертається, а діаметр матриці складає $DM=(10-15)d$, де d - діаметр фільтрного отвору матриці.

UA 113063 U

Корисна модель належить в першу чергу до переробного, сільськогосподарського, лісотехнічного виробництва та машинобудування. Вона може бути використана в переробній, текстильній, харчовій, комунальній, комбікормовій і біоенергетичній сферах агропромислового виробництва та деревообробній промисловості, а також при утилізації органічних відходів сільського й комунального господарства.

Відомий пристрій для гранулювання, котрий складається з корпусу із встановленими в ньому плоскою матрицею з фільєрними отворами, яка обертається на вертикальному валу, не менш, ніж двома, пресувальними роликами, кожен з яких має можливість обертання на нерухомій відносно корпусу осі, й приєднаного до корпусу ножа для відрізання гранул (Древо и топливные гранулы: справочник. - СПб.: Лесопромышленная конфедерация Северо-Запада России, 2005. - С. 37).

Недоліками даного пристрою для пресування є недостатня якість гранул, що обумовлена невідповідністю параметрів плоскої матриці, пресувального ролика та фільєрних отворів. Це вимагає встановлення більш інтенсивного температурного режиму пресування біомаси (при 100 °С і вище), який призводить до незворотних змін якості сировини. Крім цього в даному пристрої для гранулювання відсутні відповідні системи охолодження гранульованої маси та її розділення на високоякісні гранули та пил. Комплектація ж пристрою для гранулювання додатковими пристроями для здійснення охолодження, кондиціювання і сепарації призводить до виникнення перехідних процесів при використанні такої лінії для виробництва гранул, що негативно впливає на кінцеву стабільність показників якості пресованої рослинної біомаси в біопаливі.

Найбільш близькою за своєю технічною суттю до лінії виробництва біопалива і гранулювання, що пропонується, є лінія для виробництва гранул, що включає живильний бункер з системою подачі сировини, пристрій для пресування та формування, гранулятор, котрий складається з корпусу із встановленими в ньому матрицею з фільєрними отворами, ніж для відрізання гранул, а також обладнання для сушіння, охолодження гранульованої маси та відділення гранул від пилу (Патент України № 35096 Кл. В01J 2/20. Лінія для виробництва гранул з біомаси, опубл. 2008. - прототип)

Недоліками даної лінії для виробництва гранул є використання кільцевої матриці, що призводить до нагріву біомаси при пресуванні до 100 °С і вище, а також послідовне проведення процесів охолодження гранульованої маси та її розділення на гранули й пил. Останній недолік спричинює додаткові коливання теплового режиму й збільшує механічне ушкодження гранул, знижуючи їх показники якості та цільності.

В основу корисної моделі поставлена задача удосконалення лінії для виробництва біопалива, гранул з біомаси шляхом введення нових технологічних обмежень, обґрунтування раціональних режимних і конструктивних параметрів при розширенні сировинної бази в сферах виробництва й застосування біопалива, гранул, у комплексній взаємодії суттєвих ознак нової технологічної лінії.

Поставлена задача вирішується тим, що в лінії для виробництва гранул з біомаси, що включає живильний бункер з системою подачі сировини, пристрій для пресування та формування, гранулятор, котрий складається з корпусу із встановленою в ньому матрицею з фільєрними отворами, ніж для відрізання гранул, а також обладнання для сушіння, охолодження гранульованої маси та відділення гранул від пилу, в грануляторі встановлено динамічний шнек-гвинт, який обертається, а діаметр матриці складає $DM=(10-15)d$, де d - діаметр фільєрного отвору матриці; при цьому до корпусу гранулятора приєднано сушарку, охолоджувач-сепаратор, який являє собою закритий короб теплоізолюваний з системою кондиціювання повітря, в якому під кутом $\alpha=5-15^\circ$ до горизонталі встановлено коливальну динамічну решітку, що коливається з частотою 60-90 коливань за хвилину; окрім того об'єм закритого короба складає $V_{oc}=(80-85)V_{rp}$, де V_{rp} - об'єм над матричним простором у закритому коробі, а діаметри отворів коливальної динамічної решітки становить $D_{oc}=(0,5-0,6)d$, крім того закритий короб сушарки, охолоджувача-сепаратора додатково має систему подачі під тиском повітря та відводу відділеного від гранул пилу до живильного бункера.

За певних конструктивних й режимних параметрів і умов роботи пристрій для формування, гранулювання з матрицею дає більш однорідну структуру палива, ніж із кільцевою. Зокрема те, що в пристрої для гранулювання діаметр плоскої матриці має визначене співвідношення з діаметрами пресувального шнека-гвинта та фільєрного отвору і складає $DM=(10...15)d$, дозволяє ефективно здійснити переробку біомаси при вологості $10\pm 2\%$ з обмеженням максимального термічного впливу на біологічну сировину на температурному рівні не вище +60 °С. При збільшенні діаметра пресувального шнека-гвинта відбувається швидке зростання зони активного контакту і, як наслідок, питомих енергетичних витрат. Водночас, за межами

раціонального використання шнека-гвинта, виявлено підвищену неоднорідність структури біопалива гранул. Це супроводжується за умови, коли $d = DM/(10...15)$. Якщо ж $d > DM/15$, енергомісткість пресування істотно зростає, а при $d < DM/15$ якість гранул знижується, бо в такому випадку необхідне більш тонке подрібнення біомаси. Визначено, що запропоновані співвідношення діаметрів отворів матриці, пресувального шнека-гвинта та фільтрального отвору більш ефективніші за умови приєднання до корпусу сушарки охолоджувача-сепаратора з параметрами, які забезпечують збереження енергетичного та економного режиму виробництва біопалива гранул. Суміщення процесів охолодження та сепарації відбувається в теплоізольованому з системою вентиляції кондиціювання повітря в закритому коробі, в якому під кутом $\alpha = 5...15^\circ$ до горизонталі встановлене коливальне сито, що коливається з частотою 60...90 коливань за хвилину. Зменшення кута $\alpha < 5$ і коливань сита до менш ніж 60 коливань за хвилину створює умови до комкувань гранульованої біомаси, а збільшення $\alpha > 15^\circ$ та коливань понад 90 за хвилину - до більших механічних пошкоджень гранул біопалива. В обох випадках сушіння та охолодження гранульованої біомаси різко погіршується. Вибір взаємного відношення об'ємів закритого короба і простору на решіткою в межах $V_{oc} = (80...85)V_{gr}$ відповідає збалансованому відбору тепла без зайвих витрат енергії і продуктивності лінії. При цьому, це справджується тоді, коли діаметри отворів сита взаємопов'язаний з параметрами матриці залежністю $D_{oc} = (0,5...0,6)d$. Енергетичну ефективність та ресурсну заощадливість додатково забезпечують за рахунок того, що закритий короб сушарки, охолоджувача-сепаратора має систему подачі відділеного від гранул пилу до живильного бункера.

Досягнення істотного енергозбереження та покращення якості гранул з біомаси при надійній конструкції лінії можливе лише в результаті комплексного застосування наведених ознак. Відхилення від вказаних меж конструктивно-технологічних параметрів лінії для виробництва гранул з біомаси призводить до порушень якості гранул, зниження надійності й енергомісткості роботи конструкції в цілому.

Отже, запропоноване технічне рішення лінії для виробництва гранул з біомаси дозволяє вирішити поставлену задачу шляхом введення нових технологічних обмежень, обґрунтування раціональних режимних і конструктивних параметрів при розширенні сировинної бази в сферах виробництва й застосування гранул, у комплексній взаємодії суттєвих ознак нової технологічної лінії, поліпшити енергетичні і технологічні показники якості гранул та продуктивності роботи власне лінії гранулювання.

Суть корисної моделі пояснено графічно: на кресленні зображено схему лінії для виробництва біопалива гранул з біомаси.

Лінія для виробництва гранул з біомаси включає живильний бункер з системою подачі сировини 1; класифікатор-сушарка 2; накопичувач 3; живильник сировини 4; прес-формувавч 5; розподілювач 6; накопичувач 7; систему подачі 8; камеру теплообміну, сушіння, охолодження сепарації 9; систему подачі під тиском повітря чи газу 10; нерухому решітку 11; рухому динамічно решітку 12; пристрій розвантаження 13; охолоджувач-утилізатор 14; ємкість розвантаження та упакування 15.

Лінія для виробництва біопалива гранул з біомаси працює наступним чином. Живильний бункер з системою подачі сировини 1 подає подрібнену біомасу фракцією до 8 мм до класифікатора-сушарки 2, який дозволяє використовувати багатокomпонентну біомасу, в тому числі з різною вихідною вологістю в межах $10 \pm 2\%$. В окремих випадках у класифікаторі 2 проводять додаткове сушіння біосировини. Після біосировина накопичується у ємкості 3, дозується і подається живильником сировини 4 у прес-формувавч 5, котрий складається з корпусу із встановленими в ньому шнеком-гвинтом та матриці з фільтрними отворами, ножі для відрізання сформованого біопалива гранул. При цьому в пресі-формувавчі 5 діаметр матриці складає $DM = (10...15)d$, що дозволяє обмежити максимальний термічний вплив на біологічну сировину температурою не вище $+160^\circ\text{C}$. Гранульована біомаса, що складається з гранул та пиловидних часток, які уникли пресування або виникли унаслідок механічного пошкодження, підлягає наступному сушінню, охолодженню та сепарації в приєднаних до корпусу 5 розподілювачі 6, накопичувачі 7, системі подачі 8 в сушарку охолоджувача-сепаратора, який являє собою теплоізольований з системою охолодження кондиціювання повітря закритий короб 9. Сформована гранульована біомаса поступово сушиться, охолоджується і сепарується при просуванні усередині охолоджувача-сепаратора 9 по встановленій під кутом $\alpha = 5...15^\circ$ до горизонталі рухомій динамічній решітці 12, що коливається з частотою 60...90 коливань за хвилину. Окрім цього об'єм закритого короба 9 складає $V_{oc} = (80...85)V_{gr}$, а діаметр отворів коливальної решітки 12 становить $D_{oc} = (0,5...0,6)d$. До того ж, закритий короб сушарки охолоджувача-сепаратора 9 додатково має систему подачі під тиском повітря чи газу 10 через нерухому решітку 11 на рухому решітку 12. Отже, процеси сушіння, охолодження і сепарації, що

здійснюються в охолоджувачі-сепараторі 9, суміщені у часі, завдяки чому вдається уникнути злипання гранул та пилу, які могли б утворити нестійкі конгломерати й погіршити якість основного продукту - власне гранул. Таке охолодження з паралельною сепарацією є раціональним щодо збереження енергії та одержання високої якості гранул. Нарешті гранули, відділені від пилу й охолоджені в охолоджувачі-сепараторі 9, подають пристроєм розвантаження 13 через охолоджувач-утилізатор 14 на упаковку 15, а пил - повертають до подрібненої біомаси за допомогою системи відводу відпрацьованого повітря до живильного бункера 1.

Конкретним прикладом промислового застосування запропонованого технічного рішення служить реалізована в пілотному проекті спеціалізована технологічна лінія для виробництва біопалива гранул з біомаси. Зауважимо, що окремі режими роботи і параметри обладнання при застосуванні рослинної сировини істотно обумовлені видом біомаси (костра, хміль, лікарські рослини, відходи переробки деревини, суміші різних видів біомаси і т.д.), що надійшла на переробку, її кондиціями, часом проведення окремих процесів тощо. Від відомої лінії дана технологічна лінія для виробництва біопалива гранул з біомаси відрізняється тим, що всі процеси, що супроводжують трансформацію біомаси в гранули для енергетичного використання, а саме: її подачу з живильного бункера з системою подачі сировини 1 до класифікатора з попередньою сушкою 2, накопичувача 3, живильника сировини 4, пресування, формування в пристрої для гранулювання 5, а також сушіння, охолодження та виділення пилу з гранульованої біомаси високоякісних гранул в охолоджувачі-сепараторі 9, проводять під підвищеним тиском, а температуру утримують в межах від +110 °C до +160 °C. Параметри пристрою для гранулювання 5, що визначаються співвідношенням $DM=(10...15)d$, обумовлюють обмеження нагріву біологічної сировини не вище +160 °C. Охолодження гранульованої маси в охолоджувачі-сепараторі 9 проводять до температури +40 °C і нижче, одночасно здійснюють її розділення на гранули й пил. При цьому параметри, режими роботи сушарки охолоджувача-сепаратора 9 визначені певним чином й узгоджені з параметрами та режимами роботи пристрою для гранулювання 5, а саме: в теплоізолюваному з системою кондиціонування повітря закритому коробі 9 і під кутом $\alpha=5...15^\circ$ до горизонталі встановлене рухоме динамічне сито 12, що має частоту коливань у межах 60...90 коливань за хвилину, при об'ємі закритого короба 9, що складає $V_{oc}=(80...85)V_{rp}$, та діаметрі отворів рухомого сита 12, який становить $D_{oc}(0,5...0,6)d$, знижуються енергозатрати на виготовлення та зростає якість гранул. Покращує якість і ефективність роботи лінії для виробництва гранул з біомаси те, що закритий короб 9 охолоджувача-сепаратора додатково має систему подачі під тиском повітря чи газу 10 та відділеного від гранул пилу до живильного бункера 1. Всі процеси в запропонованій технологічній лінії для виробництва гранул з біомаси виконують при додатковому тиску та тиску, близькому до атмосферного.

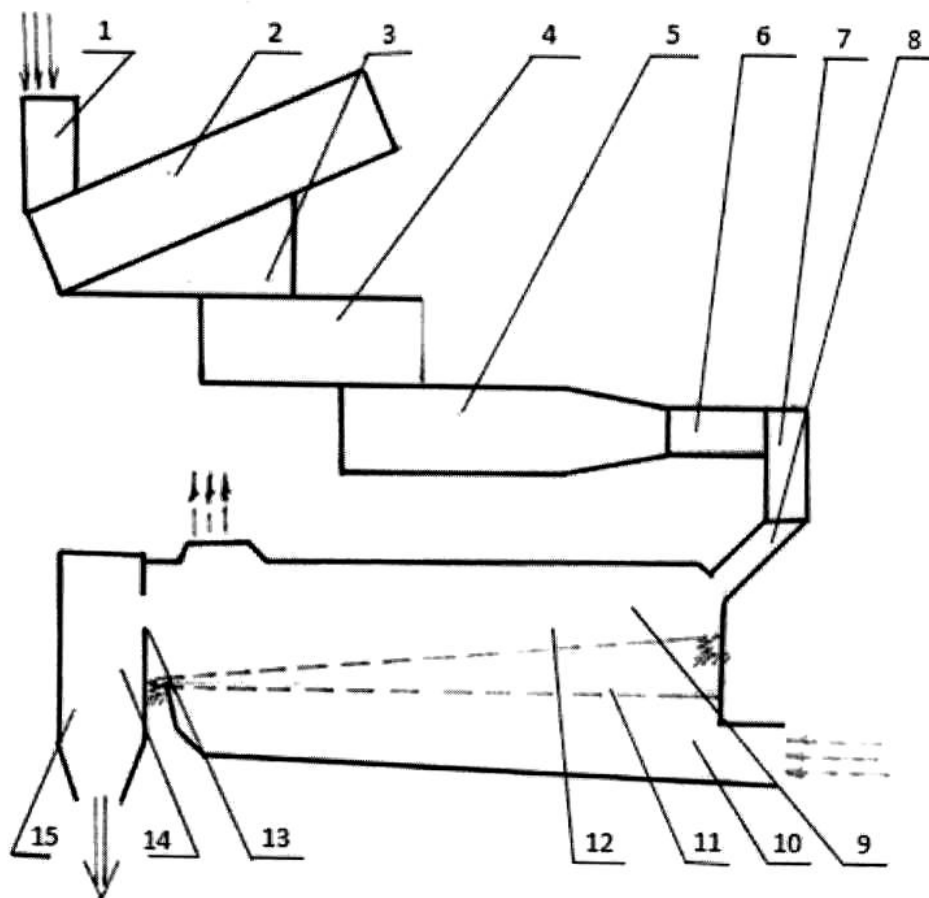
Таким чином, запропонована лінія для виробництва біопалива гранул з біомаси, шляхом введення нових технологічних обмежень, обґрунтування раціональних режимних і конструктивних параметрів при розширенні сировинної бази в сферах виробництва й застосування гранул, у комплексній взаємодії суттєвих ознак нового технічного рішення, дозволяє істотно не змінювати основні показники якості вихідної рослинної біомаси, окрім її щільності.

Така лінія для виробництва гранул з біомаси, обумовлена запропонованим технічним рішенням, дозволяє в процесі роботи скоротити не менш, ніж на 20 % енергетичні витрати при дотриманні необхідної якості сировини в гранули біопалива, наприклад при гранулюванні відходів та остатків костри, соломи, деревини, лікарських рослин, іншої рослинної біомаси для енергетичного використання.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Лінія для виробництва гранул з біомаси, що включає живильний бункер з системою подачі сировини, пристрій для пресування та формування, гранулятор, котрий складається з корпусу із встановленою в ньому матрицею з фільтрними отворами, ніж для відрізання гранул, а також обладнання для сушіння, охолодження гранульованої маси та відділення гранул від пилу, яка **відрізняється** тим, що в грануляторі встановлено динамічний шнек-гвинт, який обертається, а діаметр матриці складає $DM=(10-15)d$, де d - діаметр фільтрного отвору матриці; при цьому до корпусу гранулятора приєднано сушарку, охолоджувач-сепаратор, який являє собою закритий короб теплоізолюваний з системою кондиціонування повітря, в якому під кутом $\alpha=5-15^\circ$ до горизонталі встановлено коливальну динамічну решітку, що коливається з частотою 60-90 коливань за хвилину, окрім того об'єм закритого короба складає $V_{oc}=(80-85)V_{rp}$, де V_{rp} - об'єм

надматричного простору у закритому коробі, а діаметр отворів коливальної динамічної решітки становить $D_{os}=(0,5-0,6)d$, крім того закритий короб сушарки, охолоджувача-сепаратора додатково має систему подачі під тиском повітря та відводу відділеного від гранул пилу до живильного бункера.

Комп'ютерна верстка Т. Вахричева

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Василя Липківського, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601